

กระบวนการฝึกปฏิบัติทักษะการสอนของนักศึกษาครูตามแนวคิด MT+PLC
The Process of Practicing Teaching Skills of Teacher Students Based on
the Concept of MT+PLC

ธนภัทร จันทร์เจริญ

Tanaput Chancharoen

อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Lecturer, Educational Administration Program, Faculty of Education,

Bansomdejchaopraya Rajabhat University

อีเมล : tanaput1090@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาและแสวงหากระบวนการฝึกปฏิบัติทักษะการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาครูในยุคปัจจุบันตามบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยนำแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการมาบูรณาการกัน คือ 1) การฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching: MT) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาครูจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนในขณะที่ยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยให้เกิดความชำนาญจนสามารถนำไปปรับใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) อันเป็นแนวคิดสำคัญในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการร่วมมือรวมพลังกันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ในวิชาชีพ ซึ่งครูสามารถนำแนวความคิดนี้มาปรับใช้เพื่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพสู่การเป็นมืออาชีพได้ ผลของการสังเคราะห์แนวความคิดดังกล่าว พบว่า กระบวนการฝึกปฏิบัติทักษะการสอนของนักศึกษาครูตามแนวคิด MT+PLC มีกระบวนการ 7 ขั้นตอน คือ 1) วางแผนการพัฒนา 2) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล 3) จัดเตรียมการสอน 4) ฝึกปฏิบัติและจัดเก็บผลงาน 5) อภิปรายและประเมินผล 6) สรุปผลและประมวลความรู้ที่ได้รับ และ 7) ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อยอด

คำสำคัญ: การฝึกปฏิบัติทักษะการสอน, นักศึกษาครู, แนวคิด MT+PLC

Abstract

This article aims to study and search for an effective teaching and learning process for effective teaching skills for current student teachers in the context of educational change by integrating two basic concepts: 1) the training of micro teaching skills (MT) which student teachers need to be trained while studying at the university to create expertise which can be adapted to

manage effective learning, and 2) the concept of a community of professional learning (PLC) that is an important concept of educational management in the 21st century, focuses on cooperation and sharing knowledge for professional learning. Teachers can apply for self-development and professional development to be the professional teachers. The result illustrates that the process of practice teaching skills of student teachers with the concept of MT+PLC consists of 7 steps as followed: 1) plan for development 2) study and analyze data 3) prepare teaching 4) practice and keep portfolio 5) discuss and evaluate 6) conclude and compile the gained knowledge, and 7) improve for further development.

Keywords: Practicing Teaching Skills, Teacher Students, Concept of MT+PLC

บทนำ

วิชาชีพครูได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เช่นเดียวกับแพทย์ ทั้งนี้ เนื่องจากการทำหน้าที่ในการพัฒนามนุษย์ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถใช้การเรียนรู้นั้นพัฒนาคุณภาพของตนเองตลอดชีวิต ผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งเพื่อความเป็นมืออาชีพ (ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน สิริสัมพันธ์, 2561, น. 7) ทักษะการสอนเป็นทักษะหนึ่งที่เป็นและมีความสำคัญอย่างมากสำหรับครู เพราะครูต้องอาศัยทักษะการสอนเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน ครูจึงต้องมีทั้งศาสตร์ (Science) และศิลป์ (Art) ในการสอน เพื่อให้มีองค์ความรู้ในการสอนที่ชัดเจน และต้องมีทักษะในการสอนที่น่าสนใจ จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2557, น. บทนำ i) ทักษะการสอนพื้นฐานที่ครูจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนมีอยู่หลากหลาย เช่น 1) ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน (Set Induction) 2) ทักษะการอธิบาย (Presentation) 3) ทักษะการใช้คำถาม (Question) 4) ทักษะการเสริมกำลังใจ (Reinforcement) 5) ทักษะการสรุปบทเรียน (Set Closure) 6) ทักษะการเร้าความสนใจ (Stimulation) 7) ทักษะการใช้กระดานชอล์กหรือไวท์บอร์ด 8) ทักษะการกระตุ้นให้คิด (Active Thinking) 9) ทักษะการใช้สื่อการสอน (Media Presentation) เป็นต้น ทักษะการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพเหล่านี้เป็นความสามารถหรือความชำนาญที่ไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้หากไม่มีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ดังนั้น สถาบันผลิตครูจึงต้องมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนานักศึกษาครูให้มีสมรรถนะและทักษะการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ สอดรับกับแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตร/ศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) อิงสมรรถนะ ที่พัฒนาขึ้นตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติทักษะการสอนของนิสิตนักศึกษาครูเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะรายวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ได้มีการระบุถึงการฝึกปฏิบัติทักษะการสอนและการสอนแบบจุลภาคไว้ในคำอธิบายรายวิชา นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้นักศึกษาครูต้องลงพื้นที่ในสถานศึกษาต่างๆ เพื่อศึกษาและเรียนรู้บทบาทหน้าที่และภาระงานของครู สังเกตการณ์สอนและฝึกปฏิบัติการสอนใน